

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 46.

V Ljubljani, 17. listopada 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani. Naročnino prejema Frančišek Ōrnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Regulacija učiteljskih plač v deželnom zboru kranjskem. — Učiteljsko vprašanje v goriškem deželnom zboru. — Začasna regulacija plač kranjskega učiteljstva. — Naš novi naučni minister. — Razstava učil v Ljubljani. — Naš denarni zavod. — Sovražnik človeštva. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Regulacija učiteljskih plač v deželnom zboru kranjskem.

V 43. številki smo prijaviili nujni predlog, ki ga je stavil v deželnom zboru kranjskem gospod poslanec Ivan Hribar v svrhu regulacije plač kranjskega učiteljstva.

Dne 8. t. m. je poslanec Hribar utemeljeval ta svoj predlog. Ker še nismo dobili stenografičnega zapisnika te za kranjsko učiteljstvo važne seje, prijavljamo utemeljevanje poslanca Hribarja in druge govore v glavnih potezah.

Poslanec Ivan Hribar je dejal, da gre sedaj za ob-
stoj vsega stanu, ki ima od njega ljudstvo največje koristi, ki pa ni dobil doslej od deželnega zastopstva nobene hvale. Deželni zbor je imel za vse dovolj denarja, le za ljudsko učiteljstvo ne. Morda se hoče njega žalostno materijalno stanje pripisati dejstvu, da deželni zbor že tri leta ne funkcijonira; toda ta bi se moral že prej o tem posvetovati. Tuintam so že padle drobtine, a nikdar se niso odločili, da bi razmere temeljito izboljšali, čeprav bi lahko vedeli, da bo učiteljstvo toliko časa trkalo na vrata, dokler mu jih ne odpro. Ali je treba slikati žalostni položaj učiteljstva? Če izvezamemo Dalmacijo, ni učiteljstvo nikjer slabše plačano kakor ravno na Kranjskem, a celo v Dalmaciji pride lahko zaradi višjih kvinkvenij do boljših plač. Kako naj izhaja učitelj s 1000 ali 1600 K, ki jih dobiva v zadnjih dveh plačilnih razredih? Stanarina za učitelje v Ljubljani znaša 360, za učiteljice 200 K. Kako naj izhaja učiteljstvo spričo draginje stanovanj, zlasti še, ako ima učitelj mnogobrojno rodovino? Učitelji so zaraditega primorani, da stanujejo v zatohlih stanovanjih, ki kvarno vplivajo na otroke. Vrhutega še draginja živil. Ako otroci deloma dorastejo, je učitelj primoran, da jih pošlje v šolo. Zato si mora odtrgovati od ust. Že iz humanitarnih ozirrov je treba tem razmeram napraviti konec. Pa tudi učiteljstvu naložene dolžnosti — in teh ni malo! — govore za to. Ni nobenega stanu, ki bi bil toliko nadzorovan, kot učiteljski stan. V zakonu pa je velika vrzel tamkaj, kjer gre za izboljšanje materijalnega položaja, ni pa vrzeli tam, kjer je treba stavljati učiteljstvo pod nadzorstvo. (Odobranje.) Učiteljstvo je pa tudi vredno regu-

lacije, zakaj njegova izobrazba je zdaj čisto druga nego je bila pred leti. Najboljši dokaz učiteljske sposobnosti je bila letošnja razstava učil v Ljubljani. (Odobranje.)

Zahteva kranjskega učiteljstva po regulaciji plač je že stara. Govornik se spominja impozantnega učiteljskega zborovanja, ki se je vršilo pred leti o Veliki noči v Ljubljani in kjer so vse stranke složno zahtevale izboljšanje plač. Vkljub temu je učiteljstvo tam, kjer je bilo. In zato je letos ob sklicanju deželne učiteljske skupščine seglo po skrajnem sredstvu in izjavilo po svojih zastopnikih, da se toliko časa ne udeleži zborovanja deželne učiteljske skupščine, dokler mu ne izboljšajo plač.

Glede načina izboljšanja gredo mnenja narazen. Učiteljstvo samo je stavilo tri alternativne predloge. Tudi deželno predsedništvo je v preteklem letu stavilo predlog, ki bi bilo z njega sprejetjem učiteljstvo vsaj v enem pogledu zadovoljno. Gotovo bi bilo najbolje in najpametneje, da bi se izvedla regulacija tako, da bi učiteljstvo več ne prihajalo s peticijami. Najpraktičneje so urejene učiteljske plače v Bukovini, kjer so enake prejemkom treh nižjih razredov državnih uradnikov. O finančnem efektu, ki bi nastal iz take regulacije, neče govornik govoriti danes. Števila navede tedaj, ako pritrdi deželni zbor 'nujnosti in se izroči zadeva posebnemu odseku. Poslanec Povše se je o priliki učiteljskega shoda izrekel za izboljšanje plač, takisto je izjavil poslanec dr. Krek, da je katoliška-narodna stranka naklonjena šoli. Čim boljše bo materijalno stanje učiteljstva, tem bolj se bo dvignilo ljudsko šolstvo. Sedite z nami k eni mizi, odkoder naj vzide našemu učiteljstvu lepše solnce! (Odobranje.)

Poslanec dr. Šušteršič izjavlja, da bo kat.-narodna stranka glasovala za nujnost. (Dobro-klici na galeriji.) Stvar je res nujna. Zavedati se moramo tudi pri tem predlogu, da moramo v soglasje spraviti različne interese raznih stanov. Glavna stvar bo pokritje. Kot zastopniki kmetiškega stanu bomo varovali interese kmetiškega stanu, ki niso samo materijalni, ampak tudi idealni, in zato je treba deželi zadovoljnega, dobrega učiteljstva. Zasedanje dež. zborov bo pa sedaj skoro končano, 18 novembra bo zadnji dan deželnozbornih zasedanj. Nekaj pa je treba storiti, zato bi pa ločil začasno ureditev do definitivne ureditve. V hitrici sedaj skoro ne

bomo mogli ustvariti drugega kot kak provizorij n. pr. draginjske doklade. Pri tem naj bi se dež. odbor oziral posebno na tiste učitelje, ki morajo skrbeti za svojo rodovino. Treba bo študirati finančni efekt teh draginjskih doklad, ako se razširijo na vse ali samo na oženjene učitelje. V par dneh lahko rešimo stvar tako, da deželni odbor takoj izplača draginjske doklade oženjenim učiteljem. Letno bi bilo to okoli 40 do 50.000 kron. Če to takoj damo, ne bodo davkoplačevalci hujše obremenjeni. Kar se tiče ureditve definitivna, naj se pristojna mesta s tem temeljito pečajo, posebno s finančnim efektom.

S stališča katol-narodne stranke poudarjam, da se mi z vprašanjem plač še ne zdi rešeno stanovsko vprašanje učiteljstva. Šolstvo v naši deželi je sploh potrebno reorganizacije. Pred vsem se mora izpremeniti sestav deželnega šolskega sveta. Dežela mora nositi bremena, država si je pa osvojila gospodarstvo nad šolstvom. (Klici: Res je!) Tudi dež. šolski svet je treba demokratizirati, da ne bo vlada neomejen gospodar, ampak da bodo zastopniki ljudstva in učiteljstva imeli v njem primerno besedo. To velja tudi za okrajne šolske svete. Treba položiti roko na skelečo rano na stanovskem življenju našega učiteljstva: na tajno kvalifikacijo, proti kateri se učiteljstvo braniti ne more. (Odobranje).

Za tako kvalifikacijo stojte često materialne dejanske neresnice. Kvalifikacija se mora prizadetemu naznaniti in dati pravica za ugovor. Omenja znani slučaj ravnatelja Lapajnet. Brez navajanja razlogov so ga odstavili, končno so morali naznaniti razloge, in ta kvalifikacija je bila objektivno neresnična. V razlogih stoji uradoma od dež. šol. sveta, da Lapajne, slovenski pisatelj, ne zna slovenski! (Smeh). Če je tukaj taka neresnica, se lahko sklepa na druge neresnice. Tudi se pravi, da nemški ne zna, da je torej Bog ve kaj brbljal, da ne pozna sloga, a ravno vladni odlok je pisan v najslabšem nemškem slogu. Lapajnetov slučaj bo rešen pri ministrstvu.

Neko šolo so razširili v dvorazrednico. Na prejšnji enorazrednici je služboval dolgo časa učitelj, ki se je v tem kraju tudi oženil. Če je imel zadostno usposobljenost za učitelja in če ni imel boljše kvalifikovanega konkurenta, bi mu pač lahko dali nadučiteljsko mesto v kraju, na katerega je bil navezan. A njega v tem kraju niti kot učitelja niso pustili; dali so službo učiteljici, ki je celo prepozno vložila prošnjo. Pri referentu je zvedel točke kvalifikacije. Tam je stalo, da mož ni imel šolske kronike, a ta eksistira; torej debela neresnica! Očita se mu, da ni izvršil nekega ukaza, katerega niti dobil ni ob dotičnem času. (Smeh). Očitale se mu je, da ni bil med poukom v šoli. Učitelj je pa le med postavnim odmorom šel nekam, kamor ima menda tudi učitelj pravico hoditi. Očitale se mu je, da dnevnik in tednik nista bila popolnoma izgotovljena, a koncept je imel. Takih slučajev je nebroj, in prizadeti učitelj se ne more braniti. Pri tej priliki, ko stopamo do definitivnih razmer učiteljstva v deželi, bo treba skrbeti, da se ustanovi službena pragmatika. Kaj pomaga dobro plačano učiteljstvo, če nima tiste svobode, ki jo zahtevamo za vsakega! (Ploskanje).

Poslanec dr. Krek omenja podučiteljev*) in krivic, ki se jim gode. Pri provizorni rešitvi je treba, da se tudi temu odpomore takoj. Treba je urediti način, kako se štejejo petletnice. Pri tem so mnogi učitelji na škodi. Nekaterim se je izplačalo več, nego jim je šlo po zakonu, in sedaj morajo ti

Teh ni na Kranjskem.

Uredn.

siromaki to nazaj plačevati. S provizornim naročilom do dež. odbora naj se to uredi.

Poslanec Hribar izreka veselje, da je dobil njegov predlog tako ugoden odziv. Nasvetovana draginjska doklada pa je premajhna. Ni pa zato, da bi dobili te doklade samo oženjeni, ker bi bilo to namigovanje, da naj se vsi hitro oženijo. (Veselost). Res je, da ima država vse pravice pri šolstvu in dež. zbor je že enkrat pozival vlado, naj tudi kaj prispeva za ljud. šolstvo. Končno bo treba iz državnih sredstev prispevka. — V odločilnih korporacijah so premalo zastopani učitelji. Strinja se s Krekovim predlogom. Glede tajne kvalifikacije mu je dr. Šusteršič, četudi malokaterikrat, to pot iz srca govoril. Tajna kvalifikacija je nekaj nevrednega. (Klici: Tako je!)

Izmed nemških poslancev se ni nihče oglasil k besedi. Pri glasovanju pa je glasovala vsa zbornica za nujnost. Odobranje in ploskanje učiteljev na galeriji).

Koncem seje so bili izvoljeni v šolski odsek za regulacijo učiteljskih plač: Barbo (načelnik), dr. Ferjančič (podnačelnik) Demšar, Grasselli, Hribar, Jaklič, Košak, dr. Majaron, Margheri, Povše, Rechbach, dr. Šusteršič.

Učiteljsko vprašanje v goriškem deželnem zboru.

Predlog dež. poslanca dr. Dragotina Treota in tovarišev radi provizorične ureditve učiteljskih plač.

Dne 7. t. m. je razpravljajal goriški deželni zbor o predlogu poslanca dr. Treota, ki se tiče regulacije učiteljskih plač.

Dr. Treo:

Visoki zbor:

Moj predlog se glasi:

Deželni zbor skleni:

»Do definitivne ureditve učiteljskih plač po nameravanem zakonu, ki ima urediti pravno razmerje učiteljskega osobja in pokritje tozadevnih potrebščin, se ima pokrivati višja potrebsčina za nameravano višjo plačo, stanarino, opravnino definitivno in začasno nastavljenega učiteljskega osobja v smislu §§ 2, 3, 6, 7. in 8. v sankcijo predloženega zakona s potrebnim prispevkom okrajnim šolskim zalogom iz deželnih sredstev. Ta prispevek je določen za povišanje sprejemkov učiteljskega osobja pričenši s 1. januarjem 1906. do definitivne ureditve. Finančnemu odseku se nalaga postaviti za to povišanje potrebni znesek v letni proračun za l. 1906. in predlagati primerno pokritje pred koncem tega zasedanja.«

V formalnem oziru predlagam, da se o tem predlogu razpravlja nujnim potom.

Visoki zbor! Svoj predlog usojam si stvarno in formalno na kratko utemeljiti:

Člen II. v lanskem zasedanju sprejetega zakonskega načrta o pokritju višjih učiteljskih plač se je nam iz te strani (menda brez razlike strank) zdel nemogoč.

Tega mnenja, gospodje, nismo nikdar prikrivali. Iz naše stranke se je stavil ponovno predlog, da se ustanovi deželni šolski zalog, katerega osnova je po našem mnenju bila in je še danes edino pravilna rešilna pot.

Dr. Gregorčič ugovarja: Ta predlog je naša stranka že prej stavila, samo nočete tega priznati.

Dr. Treo nadaljuje: Ta predlog je stavila takrat naša stranka!

Iz nam sosedne slov. stranke je stavil gosp. tovariš dr. Gregorčič takrat za nami posredovalen predlog, naj se norm. deželni šolski zalog poviša od 250.000 K na 400.000 K. Sicer Vam povem, gospod tov. dr. Gregorčič, da sem prav tisto misel kakor Vi, sprožil tudi jaz, še preden ste predlog v zbornici stavili, v razgovoru s čast. tovarišem dež. odbornikom Berbučem kot kompromisno misel; za to se ni treba prepirati; prepričan sem tudi, da bi bil dr. Gregorčičev predlog sprejet in da bi našel najvišjo sankcijo, ako bi se bil kdo z nasprotne strani energično in toplo za njega zavzel; saj končno smo vendar koncilijantni ljudje skupaj, ki priznavamo potrebo kompromisov v naši deželi.

Tako pa je ostalo pri dobri volji z naše strani in zakonski načrt do sedanjega zasedanja ni dobil Najvišje sankcije.

Gospod vladni zastopnik nam je izjavil, da ima centralna vlada pomisleke proti načinu pokritja. Ali tudi lokalna vlada jih mora imeti še bolj kot centralna.

Kulturnih potrebščin, gospodje, na Goriškem ne moremo še bolj decentralizovati, kakor so itak že decentralizovane. Dočim se druge kronovine — in tudi Goriška — z ene strani trgajo za centralno državno podporo z Dunaja, ki naj bi prišla našemu ljudskemu šolstvu v pomoč, ne moremo z druge strani s skrajno nelogiko navaliti stroškov za deželno učiteljstvo na okraje namesto vsaj na deželo kot politično in ekonomično celoto. Končno pridemo po tej poti do jako nekulturnega zaključka, naj si vsaka kmetska občina kar sama vzdržuje svoje šole in svoje učiteljstvo.

Tudi ne moremo povišati do neskončnosti našim okrajem njihove neprimerno visoke doklade — ako nočemo, da te občine in ti okraji — ne postanejo naravnost nepristopni za vsak kulturni in gospodarski napredek. Naše okrajne in naše občinske zastope bode v oči pred vsem primanjkljaj njihovih lastnih proračunov — dosti bolj kakor deželni primanjkljaj — in pred temi primanjkljaji lastnega proračuna jih je strah — in pa pred volilci, ako bi doklade za kako drugo potrebo še višje dvigniti hoteli. Ako poudarjamo le potrebo izboljšanja občinske uprave, dalje potrebo izboljšanja prometnih sredstev (cest in potov) in sanitarnih zadev (okrajnih zdravnikov), katerega zakona še vedno ni i. t. d., sem zadostno opravičil svoje stališče.

Naš položaj je pač tak kakor drugje: da ni mogoče decentralizovati bremena ter jih navaliti po vrsti na kmetске okraje in občine, deželi in središču pa prihraniti le komando in dobrote ter prijetnosti.

S tem sem pri kraju in naravnost pri predlogu. Gospodje, po izjavi vlade moramo pričakovati, mi kmetški poslanci — vključ nekaterim neopravičenim napadom od strani učiteljstva — celo upati, da sedanji zakonski načrt o pokritju učiteljskih plač ne bode našel Najvišje sankcije.

Do danes pa tudi še nimamo drugega primerne načina za pokritje, ako se vsi ne zedinimo na lanske posredovalni predlog. Govori se sicer nekaj o deželni užitnini, to je prav tako upanje kakor z državno podporo. Deželna užitnina danes res ni malenkostna, ali pomisliti treba, da odpadejo v kratkem tisoči in tisoči delavcev — konsumentov ob novi železnici, da pride pa zato prej ali slej lastna deželna režija, ako nam je dobre volje ne prevzame vlada. S tem se bo dohodek iz deželne užitnine zdatno znižal.

Govorilo se je tudi o povišanju indirektnih davkov za šolske namene. Ni treba biti ravno socijalni-demokrat, ali ako bi hoteli šolske potrebščine v tako eksorbitantnem razmerju navaliti konsumentom in s tem pred vsem delavstvu na rame, potem, gospodje, mora dospeti glas delavstva po splošni in enaki volilni pravici ne le do ministrskega predsednika, ampak naravnost do neba.

In tako bo najbrž tudi z drugimi predlogi, ki se pečajo s pokritjem stroškov. Trebalo bo preiskovanj sem in preiskovanj tja. Temu predlogu se bodo upirale politične stranke onemu se bo upirala vlada, in prav lahko doživimo tukaj vnovič znano brezkončno povest o jari kači in steklem polžu.

Učiteljsko vprašanje na Goriškem pa stoji že danes z vehementno silo pred nami in ni časa, da bi se čakalo na uspeh raziskovanj. Visoki zbor, ne poudarjam potrebe in revščine goriškega, v zadnjo vrsto postavljenega učiteljstva in ne humanitete — o tem se je tukaj in drugje itak že obilo govorilo — poudarjam pa našo dolžnost varovati dekorum naše dežele in dostojnost male naše zbornice; poudarjam potrebo, odvrniti od nas v očeh teh inteligentnih opravičencev vsako domnevo, da jim mečemo le pesek v oči, da kujemo načrte le, »ut aliquid fieri videatur!«

In zaradi tega sem stavil najni predlog na provizorij s 1. januarjem 1906. dalje!

Končno še nekaj!

Ako bi se nepričakovano in proti vsaki pravičnosti mestni stranki na ljubo vendarle odobril enak način pokritja, kakor je bil sklenjen v lanskem zasedanju, ali ako bi se morda vse stranke z vlado zedinile na drug način pokritja, bi znal stopiti zakon že tekom leta 1906. v veljavo. Ne pričakujem sicer tega, ali, gospodje, tudi v tem slučaju predlagani sklep ne bi bil deželi v zlo.

Visoki zbor! Govori se že davno in davno o melioracijskem zalogu; potrebo tega zaloga uvidi vsak, kdor pozna predpise o vladnem melioracijskem fondu in način razdelitve tega bogatega fonda na posamezne kronovine. Ako bi torej sklenjeno provizorično pokritje za učiteljstvo postalo nepotrebno zaradi drugega pokritja, potem, gospodje, opozarjam vas že sedaj, da naj deželi prihranjeno pokritje postane prvo plodonosno zrno za goriško-gradiščanski melioracijski zalog po zgledu drugih kronovih in tudi s tem, gospodje, bomo storili dobro delo za celo deželo.

Vsled tega toplo in za vse eventualitete priporočam svoj predlog.

Dr. Marani je rekel, da je povedal dr. Treo dve rešnici: da se je mnogo govorilo in da se ni nič storilo. Res pa je tudi, da je goriško mesto povišalo učiteljstvu dohodke tako, kakor jih določa v tej zbornici lani sprejeti učiteljski zakon. Ravno tako bi bili lahko storili drugi okraji. Po zakonu iz leta 1870. morejo storiti to sami, zaradi tega se upira nujnosti.

Verzegnassi pravi, da je tudi gradiščanski šolski okraj storil nekaj za učiteljstvo, ker jim je dal podpore 8000 K. Pred 4 leti smo ustanovili deželni zalog ter dovolili 250.000 K. Danes pa izjavljam: Do tu in nič dalje! Prijemal je ostro vlado, ki je obljubila pri ustanovljanju tega zaloga prispevek, ali kakor hitro je bil sprejet, pa se ni nič več brigala za svoje obečanje. Vlada podpira nemške šole. Pozivlje zbornico, naj se združi proti vladi, naj drži svojo obljubo, da se tako ugotovi opravičenim zahtevam učiteljstva.

Nato je odgovoril obširneje dr. Gregorčič, rekoč, da če je že dal gradiščanski okraj 8000 K, so naši okraji dali

že veliko več. Pri nas ni podučiteljev in podučiteljic, kakor v Furlaniji, pri nas so tudi prov. enako plačani z drugimi. Lahki tega ne poznajo. Mesto zasluži res pohvalo, ali treba upoštevati, da če bi smeli okraji pobirati take davščine kakor mesto, pa bi storili še več. V eno in isto blagajno se iztekajo vsi davki, iz iste se lahko plačuje. V okrajih je davščina le za šolske potrebščine toliko kakor v Gorici za vse. Vlada pač lahko da podpore, če hoče, saj ima polno naslovov, če noče tega storiti pod naslovom šola. Za nemške šole ima tudi druge naslove. Pridružuje se predlogu dr. Treota.

Marani omenja na to, da so v Gorici morali povišati doklade na direktne davke, da so zvišali učiteljem plače.

Dr. Treo poudarja, da finančni in šolski odsek ne bosta imela dosti časa za razpravljanje, ker bo zasedanje le še kratko, zato predlaga ponovno nujnost.

Za nujnost glasujejo le Slovenci.

Predlog se odda šolskemu odseku z določilom, da ima poročati tekom 10 dni.

Začasna regulacija plač kranjskega učiteljstva.

Znano je, da se je c. kr. deželni šolski svet kranjski l. 1903. obrnil na deželni odbor s prošnjo, naj bi se ta v deželnem zboru zavzel za to, da se do definitivne uredbe plač vsaj provizorično regulirajo prejemki kranjskega učiteljstva.

C. kr. deželni šolski svet pravi:

Odkar so bile z zakonom dne 14. maja 1898, dež. zak. št. 25, na novo urejene plače na javnih ljudskih šolah na Kranjskem nameščenega učiteljskega osobja, so poskočile cene najbistvenejših živil in potrebščin tako jako, da službeni prejemki učiteljev ne dosega več onega povprečnega najmanjšega zneska, ki ga je treba za stanu primerno preživljenje učiteljev, oziroma tudi njihovih družin.

Vrhutega so se v največ kronovinah na novo uredili aktivitetni prejemki učiteljskega osobja na ljudskih šolah, vsled česar je učiteljstvo v gmotnem oziru ondi v ugodnejših razmerah nego na Kranjskem.

Le na Tirolskem, v Bukovini*), v Dalmaciji**) in deloma na Predarlškem in v Galiciji so aktivitetni prejemki ljudskih učiteljev, oziroma najvišje plače, ki jih je mogoče doseči, manjše kot na Kranjskem.

Učiteljstvo ljudskih šol na Kranjskem hrepeni torej po izboljšanju svojega gmotnega stanja ter je svojim tozadevnim željam dalo duška po časopisih, na shodih in v peticijah.

Tudi c. kr. deželni šolski svet je prišel do spoznanja, da sedanje plače ne zadostujejo več in da se mora čimprej izboljšati gmotni položaj učiteljev, če se noče, da bo ljudsko šolstvo samo trpelo občutljivo škodo in bo Kranjska znatno zaostajala za sosednimi deželami.

Le učiteljstvo, ki ga v izvrševanju poklica ne ovirajo materialne skrbi, bo moglo izvrševati svojo nalogo v polni meri.

Sedanji pičli dohodki provzročujejo, da na Kranjskem vedno bolj pomanjkuje učiteljev, da učiteljska mesta zaradi pomanjkanja sposobnih prosilcev ostanejo ali nezasedena ali pa se morajo oddati pomožnim osebam, ki nimajo primerne usposobljenosti za učitelja, in pa da na Kranjskem nastav-

ljeni učitelji prevzamejo službe v drugih deželah, da si izboljšajo svoj položaj.

Dočim znašajo najvišji aktivitetni prejemki učiteljev na Kranjskem — opravilna doklada za šolske voditelje in eventualna stanarina ni všteta — vsoto 2080 K (plača 1600 K in 6 službenostarostnih doklad po 80 K), morejo ljudsko šolski učitelji v sosednih deželah doseči in sicer na Goriškem in v Gradiški znesek 2100 K, na Koroškem 2200 K, v Istri 2300 K in na Štajerskem (po dotičnem krajevnem razredu) 2800, 3000 in 3200 K.

Na Koroškem so plačilni razredi ustanovljeni s 1200, 1400 in 1600 K in starostne doklade s po 100 K, med tem ko znaša na Kranjskem plača najnižjega plačilnega razreda, ki naj obsega 45% skupnega števila učiteljev, samo 1000 K.

Pri primerjanju prejemkov učiteljskega osobja na Kranjskem z drugimi deželami pride v prvi vrsti Štajersko v poštev, ker se vsled jezikovnih razmer kakor tudi zaradi višjih prejemkov največkrat pripeti, da učitelji iz naše dežele prestopijo, oziroma tudi absolvirani učiteljski pripravniki vstopijo v učiteljske službe na Štajerskem.

Po deželnem zakonu za Štajersko z dne 19. septembra 1899, dež. zak. št. 73, so plače razvrščene z ene strani po krajevnih razredih (deželno stolno mesto in trije krajevni razredi), z druge strani pa so plače v krajevnih razredih štirikrat po stopnjah razvrščene tako, da se po vsakih desetih službenih letih pomakne učiteljsko osobje na višje plačilne stopnje. Vrhutega je ustanovljenih šest starostnih doklad s po 200 K (na Kranjskem z 80 K.)

Provizorično nastavljeni učitelji dobivajo po tem, ako imajo namreč le zrelostno izpričevalo ali pa izpričevalo o učiteljski usposobljenosti, letno nagrado 840 K, oziroma nagrado v visokosti najnižje plače dotičnega šolskega kraja.

Primerjevaje prejemke (plačo in starostne doklade) učiteljev na Kranjskem in Štajerskem, pride tudi v poštev, da — kakor se razvidi iz statusa na kranjskih ljudskih šolah definitivno nameščenega učiteljskega osobja po stanju z dne 1. januarja 1903, — znaša službena doba povprečno 8—9 let v IV., 10 let v III., 6 let v II. in ostanek 15—16 let v I. plačilnem razredu.

Vpoštevaje po § 4. zakona z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23, pripadajoče starostne doklade, pridejo torej učitelji na Kranjskem po 10, 20, oziroma 30 v definitivni lastnosti dovršenih službenih letih v užitek 1360, 1720, oziroma 2080 K, pri čemer pa se ne ozira na nižje plače učiteljic v I. in II. plačilnem razredu.

V nastopnem se primerjajo prejemki učiteljskega osobja na Kranjskem in Štajerskem.

Plača in službenostarostne doklade znašajo v kronah, in sicer:

	Na Kranjskem	Na Štajerskem krajevni razred		
		I.	II.	III.
Provizorični učitelji:				
z zrelostnim izpričevalom	800	840	840	840
z izpričevalom učiteljske usposobljenosti . .	800	1000	1200	1400
Definitivni učitelji:				
prva služba	1000	1000	1200	1400
po 10 službenih letih .	1360	1600	1800	2000
po 20 službenih letih .	1720	2200	2400	2600
po 30 službenih letih .	2080	2800	3000	3200

Še neugodnejše se pokaže razmerje za kranjsko učiteljstvo, ako se v poštev vzamejo tudi opravilne doklade šolskih

*) Sedaj so že enake plačam državnih uradnikov zadnjih treh činovnih razredov. Uredn.

**) Končno pa so tudi večje kot na Kranjskem. Uredn.

voditeljev, ki so na Kranjskem za enorazredne, dvorazredne, trirazredne in štirirazredne, oziroma večrazredne šole odmerjene s 60, 100, 150 in 200 kronami, dočim znaša pravilna doklada na Štajerskem za voditelje enorazrednih in dvorazrednih ljudskih šol 150 K ter s številom razdelov narašča do 400 K.

C. kr. deželni šolski svet je mnenja, da naj bi se provizorično izboljšanje gmotnega položaja kranjskih učiteljev brez odloga izvršilo, in sicer najprimerneje na ta način, da se provizorično kakor definitivno nameščenemu učiteljskemu osobju, ne da bi se posegalo v zakonito novo uredbo službenih prejemkov, dovolijo za svoječasno odmero pokojnine nevštevne subsistenčne doklade v visokosti 25 % sedanjih plač (v ožjem pomenu). Tega poboljška bi bile vse učiteljske osebe enakomerno deležne, ter se more ta naredba, kakor stvarni položaj zahteva, hitro izvršiti in bi se stem doseglo precejšnje izboljšanje gmotnega položaja učiteljstva, ne da bi se prekoračile meje prejemkov, ki se bodo pri bodoči novi uredbi morali odmeriti učiteljem. Plača z všteto subsistenčno doklado bi potem znašala, in sicer:

I. plačilni razred	učitelji	2000 K
	učiteljice	1800 »
II. plačilni razred	učitelji	1750 »
	učiteljice	1575 »
III. plačilni razred		1500 »
IV. plačilni razred		1250 »
provizorične učiteljske osebe		1000 »

Če računamo, da bo s 1. januarjem 1904 število učiteljskih mest znašalo 708, od katerih odpade na:

I. plačilni razred	71 (med temi 5 učiteljic)
II. » »	106 (» » 31 »)
III. » »	212
IV. » »	180, in je 139 učiteljskih mest zasedenih s provizoričnimi ali pomožnimi učitelji, oziroma ta mesta semtertja niso oddana, se pokaže potreščina za plače v

I. plačilnem razredu s	112.800 K
II. » »	144.060 »
III. » »	253.600 »
IV. » »	180.000 »

Za ostalo, s plačami provizoričnih učiteljev v račun vzeto učiteljsko osobje pa s 111.200 » skupaj . . . 801.660 K

z všteto potreščino za 25 % subsistenčno doklado v znesku 200.415 K
se pokaže potreščine 1.002.075 K

V primeri s štajersko deželo bi bili torej prejemki učiteljstva na Kranjskem (plača, starostne doklade in subsistenčne doklade) deloma ugodnejši, deloma neugodnejši, ker se razviti iz naslednje razpredelnice:

	Kranjsko	Štajersko
Prva provizorična služba z zrelostnim izpričevalom:		
z izpričevalom učiteljske usposobljenosti	1.000 K	840 K
prva definitivna služba	1.250 »	1.000, 1.200, 1.400 »
po 10 službenih letih	1.660 »	1.600, 1.800, 2.000 »
po 20 službenih letih	2.070 »	2.220, 2.400, 2.600 »
po 30 službenih letih	2.480 »	2.800, 3.000, 3.200 »

Tiste točke, pri katerih so za učitelje na Štajerskem prejemki še vedno ugodnejši, so debelo tiskane.

Iz te sestave je razvidno, da bi bili prejemki provizoričnega učiteljskega osobja, ki ima le zrelostno izpričevalo,

in pa definitivnega osobja v prvih službenih letih ugodnejši kot na Štajerskem in da se potem, kakor je pričakovati, učiteljski pripravniki, ki so dovršili pripravnico za učitelje ali učiteljice v Ljubljani, ne bodo več v tolikem številu kakor doslej podajali na Štajersko, temveč si bodo poiskali provizoričnih služb na Kranjskem in da bodo tudi mlajši, definitivno nameščeni učitelji in učiteljice manj kakor do sedaj prestopali na Štajersko.

Starejši učitelji ostanejo tudi z všteto 25 % doklado še vedno daleč za svojimi tovariši na Štajerskem.

Na Štajerskem so opravilne doklade za voditelje na enorazrednih in dvorazrednih šolah odmerjene v enaki visokosti, in sicer s 150 kronami, medtem ko znaša na Kranjskem opravilna doklada na enorazrednih ljudskih šolah 60 K, na dvorazrednih ljudskih šolah pa 100 K.

Da bi prišli do užitka višje opravilne doklade, prosijo voditelji enorazrednih šol za nadučiteljska mesta na dvorazrednicah, vsled česar šolski voditelji svoja službena mesta večkrat menjavajo, dočim bi iz didaktiško-pedagoških razlogov bila želeti v tem oziru večja stanovitnost.

Iz tega vzroka je pač umestno, da se voditeljem (voditeljicam) enorazrednih ljudskih šol, in sicer istotako do nove zakonite uredbe službenih prejemkov, dovoli k doseganju opravilni dokladi, oziroma vodstveni nagradi — za odmero pokojnine nevštevna — vodstvena doklada letnih 40 K, tako da bi voditelji enorazrednih ljudskih šol dobivali opravilno doklado 60 K in vodstveno doklado 40 K, voditeljice enorazrednih ljudskih šol pa vodstveno doklado 100 K (sedaj 60 K).

Ker znaša število že ustanovljenih enorazrednih ljudskih šol na Kranjskem sedaj 157, bi znašala potreščina za te vodstvene doklade 6280 K.

Večji stroški sa omenjeno provizorično izboljšanje prejemkov učiteljskega osobja bi znašali torej, in sicer za 25 % subsistenčne doklade	200.415 K
za vodstvene doklade na enorazrednih ljudskih šolah	6.280 K
skupaj	206.695 K.

C. kr. deželni šolski svet je v svoji seji dne 1. oktobra 1903 sklenil, obrniti se na deželni odbor kranjski s prošnjo, da naj potrebno ukrene, da bo deželni zbor kranjski še v tem zasedanju v položaju, sklepati glede provizoričnega izboljšanja prejemkov učiteljskega osobja na občnih javnih ljudskih šolah na Kranjskem, pri čemer se pripomni, da bi bilo po tukajšnjem mnenju jako želeti, da bi se te doklade mogle nakazati že od 1. januarja 1904. dalje —

Tako govori prošnja dež. šolskega sveta, ki jo je ponovil leta 1904. in tudi letos, ter poudarjal nujnost te zadeve. V dopisu z dne 22. oktobra 1905, št. 5641, pravi deželni šolski svet: Povodom bližajočega se zasedanja deželnega zbora vojvodine Kranjske, se usoja c. kr. dež. šolski svet z ozirom na tuuradna dopisa z dne 3. oktobra 1903, št. 4370, in 16. septembra 1904, št. 4065, vnovič prositi, da deželni odbor ukrene, kar je treba, da bo deželnemu zboru omogočeno sklepati vsaj glede provizoričnega izboljšanja prejemkov na občnih javnih ljudskih šolah na Kranjskem nameščenega učiteljskega osobja.

Z ozirom na obrazložbe v tuuradnem dopisu z dne 3. oktobra 1903, št. 4370, se usoja c. kr. deželni šolski svet pripomniti, da bo s 1. januarjem 1906. — in sicer vpošteva je ustanovitev novih šol, oziroma razredov, kar se jih že doslej sme pričakovati — znašalo število učiteljskih mest na

občnih javnih ljudskih šolah previdoma 768. Izmed teh bo odpadlo na prvi plačilni razred 77 učiteljskih mest (11 je zasedenih po učiteljicah), na drugi plačilni razred 115 učiteljskih mest (med temi jih je 24 zasedenih po učiteljicah), na tretji plačilni razred 230 in na četrti plačilni razred 174 učiteljskih mest; na 172 učiteljskih mestih so nameščene provizorične in pomožne učiteljske osebe.

Potrebščina za plače bo torej znašala, in sicer v:

I. plačilnem razredu	121.440 K
II. » »	157.640 »
III. » »	276.000 »
IV. » »	172.000 »

Za ostale učiteljske osebe, ki uživajo

plače provizoričnih učiteljev pa . . .	139.200 »
skupaj torej	866.280 K.

Višja potrebščina za subsistenčne doklade bo znašala torej 216.570 K, oziroma 173.256 K, kakor se bodo namreč subsistenčne doklade odmerile s 25%, oziroma z 20% sedanjih plač.

Število enorazrednih šol bi utegnilo s 1. januarjem 1906 biti 141, potrebščina za nameravane nagrade dotičnim voditeljem torej 5640 K.

Kakor čujemo, je deželni odbor ugodil prošnji dežel. šolskega sveta in predložil to zadevo deželnemu zboru v sklepanje.

Náš novi naučni minister.

Če stoji na čelu kakega resorta modrokrvni uradnik pač ne moremo mnogo dobrega pričakovati. Obče je znano zakaj in kako ljudje tega kalibra avanzujejo. O tem so že mnogo pisali, še več govorili. Tudi novi vodja naučnega ministrstva je — baron, baron Bienerth. Kakšnega mišljenja je, je pokazal takoj pri svojem nastopu, še bolj pa je pokazal to 16. pret. m., ko je pozdravil zborovanje društva za vzgojo katoliških učiteljev ter se opravičil, da se ga ni udeležil. Omenimo naj le, da so taisto storili tudi razni nadvojvodi, in — pa to je postranska stvar — storil je pa to tudi ministrski predsednik Gautsch.

Slavnostni govor je imel pater Franc de Paula Voisl, ki je dejal med drugim:

»Mi stojimo v sredi boja za katoliško-krščansko šolo, mi se ne nehamo bojevati, dokler ne bo zmaga naša. Ena trdnjava liberalizma še stoji: moderna šola. Ne smemo mirovati, dokler ne pade tudi ta trdnjava.«

Vodja naučnega ministrstva je s to svojo izjavo pokazal, da mu sedanja vzgoja avstrijskega šolstva ne ugaja, da se ne strinja z nazeri in z idejami, ki jih vcepljajo na sedanjih državnih učiliščih bodočim učiteljem, bodočim vzgojevalcem avstrijske mladine. Moderni duh teh šol mu je zopr — on si želi onih časov, ko so v strogo hinavskem duhu vzgajali učiteljstvo. So pač čudni možje ti naši ministri. Predstavimo si gospodarja, ki pravi, da je gospodarstvo, kate tega lastnik je on sam — ničvredno. To bi bilo pač že skoraj nespametno! Toda eno nas tolaži, da beseda takih uradniških ministrov ne velja prav mnogo, da je njihov obstoj podoben življenju one žuželke, ki jo imenujemo enodnevniko. Vsaka mrzlejša sapica jo umori.

Obžalovati pa moramo, da se ta duh poprijemlje tudi onih uradnikov, ki pri deželnih vladah referujejo o šolskih zadevah. No, ti so tudi navadno baroni ali pa grofi. Dejstvo je, da so ti ljudje slabe glave in da se na vse bolj razumejo

nego na svoj referat. Lahko bi poročali, kakega mnenja je referent neke šolske oblasti z ozirom na ljudsko izobrazbo, lahko bi tudi povedali, kako ceni učitelje — za kaj smatra ljudskošolskega učitelja. Toda pride čas, ko se bodo tudi takim drevesom zasekala debela, da ne vzrasto do neba.

Toda vse te ovire ne zadrže one struje, ki s krepkimi močmi in silami plove ter podira stare preostanke. Struga se mora očistiti — in ne bo dolgo, ko dobi ljudstvo v istini ljudsko šolo, neodvisno in svobodno. Niti ministri ne bodo zadržali tega mogočnega valovanja — prej se zgodi, da jih bodo valovi odnesli ter jih potopili in uničili.

Razstava učil v Ljubljani.

(Dalje.)

11. Rusija. Slike: Kremelj, kozaki, jelen, tulenj, kit, bober, volk, rjavi in beli medved. Zbirka slik posameznih znamenitih krajev. — Zlato, srebro, baker, platina, železo, svinec, cin; dragi kamni; alabaster, premog, petrolej. — Platno za jadra, predivo, usnje (juhtovina), bombaževca in platnene tkanine; kožuhovina (bober, hrček, tulenj). Model ladje.

12. Švedija in Norvegija. Slike: Hammerfest, Lofoti, Polarska pokrajina. Eskimo. Severni jelen, tulenj, slanik. — Železo, baker, kobalt. Barvila, papir, vžigalice.

13. Afrika. Šolski nastenski zemljevid Afrike, fizikalni z imeni in brez imen, politični. Slike: Piramide pri Gizehu, mošeja sultana Hassana v Kairu, Nilovi katarakti, Tafelberg s pogledom na Capetown, cesta v Kairu, Šahara. Velblod, krokodil, tobak, sladkorni trst. Dragi kamni. Razglednice. Kokosovi orehi, bombaž. Demant.

14. Azija. Nastenski zemljevid Azije, fizikalni in politični. Slike: nosorog, šakalj, dromedar, slon, udav, krokodil, opica, svilni prelec. Lev, tiger, slon, dvogrbi velblod. Kitajsko mesto. Kitajska družina. Otoški prebivalci. Čajevec. Kavovec. Kavovec. Poprovec. Gumi arabski. Razglednice in male slike: prebivalci, posamezni kraji in druge znamenitosti. Stereoskopske slike. Čaj, poper, cimet, datli, gumi, riž, ingver, indigo, tragan, gumigut, opij, rastlinski vosek, morske korale. Železo, grafit, platina, baker. Japonski, perzijski in kitajski izdelki. Kožuhovina (leopard, ovca, opica.) Gnezdo indijskega vrabca.

15. Avstralija in Polinezija. Šolski nastenski zemljevid Avstralije in Polinezije, fizikalni z imeni in brez imen, politični. Slike: Otočani Južnega morja. Razglednice. Ovca. Volna. Kenguruj. Korale. Bombaž. Tobak. Kokosovi orehi.

16. Severna Amerika. Šolski nastenski zemljevid Severne Amerike, fizikalni in politični, z imeni in brez imen. Slike: Sierra Nevada. New York. Indijani. Mrož, klopotača, košeniljka. Žito, kava, tobak, bombaž, riž, vanilja, kakao, indigo. Rum. Perjanica indijanca.

17. Južna Amerika. Šolski nastenski zemljevid Južne Amerike, fizikalni in politični, brez imen. Slike: Južnoameriški pragozd. Kakt, riž, kava, bombaž, kitajski lub, barvilni lesovi, kakao.

18. Dodatek. Nastenski zemljevid polut. Zemeljsko oblo (s kompasom). Zemeljsko oblo (relief.) Telurij.

B. Zgodovina.

VI. razred. Slike: Atila na potu v Galijo. Rudolf Habsburški pri mrtvem Otokarju. Kolumb v pristanišču Pa-

losu. Marija Terezija se poslavlja od svoje hčerke Marije Antoniette. Sfinga in piramide pri Gizehu. Akropola v Atenah. Forum Romanum. Hagia Sophia v Carigradu. Periklej. Aleksander Veliki. Cezar. Karel Veliki. Pompeji. Grad Habsburg. Rudolf Habsburški. Kiepertov zemljevid: Imperii romani tabula geographica.

VII. razred. Slike: Bogomir Bujonski. Friderik Lepi se vrača v ječo k Ludoviku Bavarskemu. Jan Sobieski pri Dunaju 1683. I. — Severin in Odoakar. Leopold VI. Slavni pred Damietto. Hadmarja Kuenrinskega ujamejo vojaki Friderika II. Bojevitega. Smrt Friderika II. Bojevitega. Vojvoda Rudolf IV. si ogleda stavbo stolne cerkve Sv. Štefana. Friderik s praznim žepom se da spoznati Tirolcem. Habsburžanom se izročita vojvodstvu Avstrijsko in Štajersko. Arpad zasede Ogrsko. Turki oblegajo Dunaj 1683. — Prizor iz križarske vojske Konrada III. Oton Veliki v bitki na Liškem polju. Samostanski dvor. — Kolumb. Peter Veliki. Svatopluk. Rastislav. Karel V. Odhod Gotov po bitki ob vznožju Vezuva. Rudolf pri mrtvem Otokarju. Sobiesky po osvobojenju Dunaja 1683. Benetke. Doždova palača v Benetkah. Wallenstein. Kolonič in Starhemberg. — Svetovni zemljevid odkritij.

VIII. razred. Slike: Tu felix Austria nube. Sestanek Maksimilijana I. z Vladislavom, kraljem češkim in ogrskim. Viteški grad. Kraljevi poslanci kot sodniki. V viteški dvorani. Turnir. Obleganje srednjeveškega mesta. Kmetje in vojaki najemniki. Napoleon. Avstrijski vladarji. Henrik Jasomirgott. Cesarji iz habsburškega rodu. Rudolf Habsburški. Maksimilijan I. Marija Terezija. Jožef II. Avstrijski junaki. Nadvojvoda Karel. Starhemberg. Princ Evgen. Lavdon. Tegetthoff. Radecki. Andrej Hofer. Ressel. Haydn. Nadvojvoda Albrecht. Cesarjevič Rudolf. Nadvojvoda Franc Ferdinand. Razni grbi. Svetovni zgodovinski zemljevid. Slike slovenskih pisateljev.

»Zemljepisje« in »zgodovino« za VI.—VIII. razred je uredil g. J. Jeglič, ki so mu prav pridno pomagali gđ. E. Rekarjeva, gđ. A. Sarkova, gđ. M. Trillerjeva g. K. Wider in g. F. Gabršek. (Dalje.)

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca kimavca 1905 K 158.178.22.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Sovražnik človeštva.

Kako vplivaj šola na mladino, da se obvaruje navade pijančevanja in da se jo uveri o kvarljivosti alkoholizma.

Spisal Armin Gradišnik.

(Konec).

Kakor ob drugih prilikah, bo tudi vzajemno delovanje s katehetom mnogo koristilo. Osebito razne resnice iz katekizma ter mnogi zgledi iz sv. pisma se dajo dokaj dobro izkoristiti proti pijančevanju. N. pr. pri IV. božji zapovedi se omeni, da pijanec niti staršev ne spoštuje, da vzdigne roko proti materi, da pretepava očeta in dr. Pri V. naglavnem grehu

se da izvrstno pobijati nadzmernost in brezmernost v jedi in zlasti v pijači. Kam dovede nezmernost, nam kaže usoda Sodome in Gomore. Omenja se lahko zdržljivega Janeza Krstnika napram zapravljevemu razuzdancu v sv. pismu i. t. d.

Pri jezikovnem uku se nudi učitelju dosti prilike, kazati na alkoholizmu in govoriti o škodljivosti pijančevanja ter o koristi zmernosti, uporabljajoč dotična branja v berilih ter snov pri nazornem nauku. (»Voda — najboljše vince za otroke.) Pri Jordanovi podobi »Zima« se omeni, ko se govori o popotniku, kako nevarno je njemu piti opojnine, ker lahko zmrzne. Sploh pijači vdan človek težko preboli opasne bolezni, osebito vnetja. — Učitelj porabi pregovore, kakor n. pr. »Pijanec se le tačas preobrne, ko se v jamo zvrne«. Take izreke naj otroci često pišejo v lepopisnice. Tudi je umešno, slične izreke prirediti na trd papir ter jih potem pribiti na primeren kraj: na hodniku ali drugod. —

Pri računanju rabi učitelj (pri uporabah) take naloge, ki otrokom živo predočujejo materialno škodo opojnin, na drugi strani pa osvetlujejo ogromno korist zmernosti. »Nekdo porabi v mesecu povprečno vsak dan 75 h; koliko popije na leto? »A porabi za pivo mesečno 20 K; njegov prijatelj pa le 12 K; a) koliko si lahko prihrani na leto; b) koliko bi znašal letni prihranek, ako bi nič piva ne pil? Takih in enakih zgledov naj si učitelj sestavi in potem svoječasno porabi pri pouku.

Prirodopisje. Ko se govori o vinskem trsu, o hmelju, se ima otroke opozoriti, kako grdo je to, če kdo preveč pije, ko je pijan; pa da je tudi jako škodljivo i. t. d. Govorivši o krompirju, se tudi omeni da se iz njega žge i hudo žganje, kak strup da je žganjica i dr. Isto naj se učencem zabičuje, ko se jim pri raznih drugih sadežih razlaga, da se tudi iz njih napravlja žganje.

Zemljepis. Tudi tu naj se ne pozabi, ožigosati poguben alkoholizem, ko se n. pr. razpravlja o pridelkih (vino, hmelj i t. d.) posamnih dežel. Otrokom se pove, da so prvotni prebivalci Amerike, t. j. Indijanci, skoraj že izumrli, to pa zgolj zaradi nezmernega uživanja opojnin, zlasti pa žganja.

Zgodovina. Ta nas uči, da so narodi napredovali, dokler so bili zmerni; ko se jih je pa lotila nenasitna poželjivost, so jeli propadati in so tudi propadli. (Grki, Rimljani). Špartanci so znani po svoji treznosti in zmernosti. Njih naj se torej stavi otrokom v zgled! Posamne zgodovinske znamenite osebe — Karel Veliki, Rudolf Habsburški — se naj omenjajo zaradi njih zdržljivosti, posebno v pijači. Pred vsem pa je naš cesar dika treznosti ter je ravno zaradi tega — vkljub visoki starosti — še tako zdrav in čil!

V vsaki šolarski in okr. učiteljski knjižnici bodi nekaj popularnih del o alkoholizmu in njega posledicah. Učiteljstvo skrbi za to ter po možnosti samo spisuj take spise!

Učitelj sam naj bo zmeren v pijači! Tudi v tem pogledu naj daje dober zgled otrokom in odraslim.

V kmetijskih in bralnih društvih naj se večkrat prirede poljudna predavanja o alkoholu ter o materialni in intelektualni škodi, ki jo povzročuje pijančevanje.

Med mašo ljudstva naj se razširjajo — če le možno brezplačno — spisi o alkoholizmu in o tem, kar se njega tiče.

»Delavsko antialkoholistično društvo za Štajersko« je izdalo nedavno knjižico »Schützt die Kinder vor den geistigen Getränken!« v nakladi 15.000 izvodov ter izmed teh razdelilo 10.000 komadov med delavske obitelji na Štajerskem. Dunajska »Frei Lehrerstimme« o tej knjižici piše nastopno:

»Diese Broschüre ist ein erfreuliches Zeichen, daß man auch in Österreich daran geht, dem Alkohol energisch an den Leib zu rücken und daß insbesondere die Arbeiterschaft zur Erkenntnis kommt, daß der Alkohol einer ihrer schlimmsten Feinde ist.«

Enak spis bi bil neizmerne koristi za naše ljudstvo. Skrbimo za to, da kmalu zagleda beli dan ter pride potem med maso naroda! Saj imamo družbo sv. Mohorja! Ne bilo bi potem sela na Slovenskem, kjer bi ne čitali knjige! Uspeh bi sigurno ne izostal! In le-ta okolnost je že vredna, da se učiteljstvo z vsemi silami te misli oklene in jo tudi realizuje!

Stavki:

- 1.) Učitelj upoznaj bistvo alkohola ter študiraj tozadevno literaturo!
- 2.) Vse discipline v šoli se imajo primerno uporabljati v zatiranje pijančevanja!
- 3.) V poljudnih predavanjih naj učitelj izvan šole dela v tem smislu za dobro ljudstva.
- 4.) V šolarskih in učiteljskih knjižnicah naj se nahajajo spisi o alkoholizmu!
- 5.) Razširjajo naj se če mogoče brezplačno! — poljudni spisi o škodljivosti alkohola med narodom!
- 6.) Ukrepe naj se potrebno, da najbolj razširjeno društvo v Slovencih, t. j. družba sv. Mohorja, izdaje tudi publikacije o alkoholizmu.
- 7.) Učitelj bodi sijajen zgled treznosti!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

»Jubilejska samopomoč«. Zaradi smrtnih slučajev tovarišev Tribnika in Josina sem razposlal položnice vsem tistim članom, ki mi niso skupno poslali dotične vsote. Odzvala se je večina članov, le od 46 pogrešam še položnic. Prosim, da se tudi ti odzovejo, da bo v knjigah red. Naj se pač ne pozabi priložiti 10 oziroma 20 h. Če tega člani ne store, je društvo na izgubi za poštino. Upam, da ta moja prošnja ne bo zaman, ker kdor zna, kako mučno je izterjevanje, mi bo gotovo oprostil ta korak. V društvo sta pristopila učitelj g. Smrdelj in gospa soproga, pričakujem pa še pristopa mnogo drugih tovarišev in tovarišic.

Ig, 12. novembra 1905.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Belokranjsko učiteljsko društvo ima občni zbor dne 21. t. m. ob 1. uri popoldne v Črnomlju v šoli. Vzpored: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Poročilo delegatov. 3. Volitev odbora. 4. Samostojni predlogi. Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu. K obilni udeležbi vabi odbor.

Književnost in umetnost.

Tehniški slovar. Lani spomladi se je v »Slovenski Matici« ustanovil odsek za izdavanje »Nemško-slovenskega tehniškega slovarja«. Izmed Matičnih odbornikov so poleg načelnika ravnatelja Šubica stopili v odsek: ravnatelj Senekovič in pa profesorji Bartel, dr. Ilešič, Pleteršnik. Zapisnikar je tajnik Lah. Odsek se je pomnožil s tehniki strokovnjaki. Pristopili so mu: stavbni svetnik Klinar, nad-inženier Sbrizaj, inženjerji: prof. Foerster, Prelovšek, Turk (ki je v novjšem času postal tudi Matični odbornik) in Zajec in pristav Skaberne. V odseku je zastopana tudi trgovska in obrtna zbornica po svojem tajniku dr. V. Murniku. Odsek je imel doslej pet sej, v katerih se je izvršilo že več pripravljalnih del. Odsek si je nabavil iz kredita, ki mu ga je dovolila »Slovenska Matica«, več vnanjih slo-

varjev kot vzorce za delo. Strokovnjaki ekscerpirajo Wolf-Pleteršnikov slovar. To delo neki dobro napreduje in utegne biti do prihodnjega poletja gotovo. Podjetje krepko podpira tehniški dijaški klub v Pragi, na Dunaju in v Gradcu. Za podjetje se zanima tudi občinstvo sicer. Po navodilu, kako nabirati pojme tehniške vsebine (dobiva se v društveni pisarni »Slovenske Matice«) je dokaj vprašan. Več gradiva so že poslali ali pa dali na razpolaganje gg. učitelj Bezljaj in dvorni kaplan Steska v Ljubljani, pošni ofic. Wisjan v Trstu, slovenski tehniki v Pragi po stud. ing. I. Rusu, pravnik I. Modic na Dunaju i. dr. Odsek jim izreka za to prijaznost in za marljivi trud presrečno zahvalo in izraža toplo željo, da bi našli obilo posnemovalcev. Slovenske tverke tehniške smeri se vljudo naprošajo, da bi dale odseku svoje kataloge na razpolaganje. Hvalno je tudi omeniti krepke podpore »Društva čeških arhitektov in inženjerjev« in pa »Spolka čeških železniških uradnikov« v Pragi, ki sta odseku s svojimi strokovnimi publikacijami na uslugo.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali: županstvo v Begunjah na Gorenjskem 40 K; županstvo v Kamniku na Gorenjskem 20 K; županstvo v Ribnici na Dolenjskem 20 K; županstvo v Sevnici na Štajerskem 10 K; g. Ivan Sbrizaj, nadinženir v Ljubljani, 5 K; g. Gustav Pirc, ravnatelj Kmetijske družbe v Ljubljani, 25 K; gdč. Grozdana Padarjeva, nabrala v Poljanah nad Škofjo Loko 9 K; g. Andr. Rapè, nabral v veseli družbi v Smledniku 13 K 50 h; g. Ivan Kutnar je nabral v veseli družbi v Žužemberku 7 K. Živeli učiteljski dobrotniki in njih nasledniki! Bog plati!

Osebnosti. Gdč. Albina Rupnik je imenovana za provizorično učiteljico v Leskovcu pri Krškem. Mesto obolelega nadučitelja g. Ivana Mandeljca v Sodražici je imenovana pomožna učiteljica gdč. Adela Reven, intermistično vodstvo na tej šoli je dobil g. Mihael Verbič. Na Planini pri Logatcu je imenovana suplentinja gdč. Adela Golob za provizorično učiteljico mesto učiteljice gdč. Olge Leskovic, ki je stopila v trajen pokoj. Na ljubljanski gluhomemnici je imenovan za veroučitelja g. Viktor Šega. Ker je absol. učiteljska kandidatinja gdč. Ljumila Sircelj resignirala na supl. mesto na dvorazrednici v Šmarjeti, je imenovana na to mesto gdč. Josipina Zaletel iz Ljubljane. Gdč. Frančiška Sedej, pomožna učiteljica na strokovni šoli za čipkarstvo v Idriji je imenovana za pravo učiteljico na tem zavodu.

Učiteljske usposobljenostne skušnje za splošne ljudske in meščanske šole so se vršile pretekli teden pred tukajšnjo izpraševalno komisijo in so bile končane v soboto. Oglasilo se je 64 kandidatov in kandidatinj, izmed katerih so bili štirje kandidati reprobirani. Specialno izkušnjo iz nemščine za ljudske šole je prestal Egidij Čeh, definitivni učitelj v Slivju v Istri. Učiteljsko usposobljenostno izkušnjo za splošne ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom so prestale kandidatnje: Emilija Ažman, provizorična učiteljica pri Sv. Margareti; Hermina Bračič, provizorična učiteljica v Dobovi; Pavla Buh, provizorična učiteljica v Sostrem; Marija Frantar, provizor. učiteljica v Zalem logu; Marija Furlan, učit. suplentinja v Dornavi; Otilija Fünk, učit. suplentinja v Št. Petru na Medvedovem selu; Leopoldina Garbejs, provizorična učiteljica v Velikih Laščah; Helena Globočnik, pomožna učiteljica v Ljubljani; Marija Hafner, pomožna učiteljica v Ljubljani; Karolina Hinterlechner, učitelj. suplentinja v Šmartnem v Rožni dolini; Angela Janša, prov. učiteljica v Iški vasi; Pavla Jaklič, provizor. učiteljica v Mokronogu; Amalija Jeglič, proviz. učiteljica v Kokri; Marija Jurko, proviz. učiteljica v Artičah; Marija Kastelic, proviz. učiteljica v Cerkljah; Ana Kilar, pomožna učiteljica v Ljubljani z odliko; Marija pl. Kleinmayr, provizorična učiteljica v Horjulu; Kornelija Koncilija, provizorična učiteljica v

Štrekljavec; Karolina Lavrič, prov. učiteljica pri Sv. Ani ob Krembergu; Avgusta Lunder, provizor. učiteljica na Raki; Marija Novak, proviz. učiteljica v Tomišlju; Marija Palme, provizorična učiteljica v Spodnjem Logatcu; Marija Petters, prov. učiteljica v Postojni; Berta Rössmann, pom. učiteljica v Starem trgu pri Ložu; Hermina Sirnik, provizorična učiteljica v Studencu na Dolenjskem; Ana Stegenšek, provizor. učiteljica v Št. Petru pri Laškem; Marija Strle, pom. učiteljica v Ljubljani; Alojzija Štebi, učit. suplentinja v Trzinu; Evlaliya Tavčar, provizorična učiteljica v Vodicih; Franciška Urbančič, prov. učiteljica v Postojni; A. Wester, proviz. učiteljica v Šmartnem pod Šmarno goro; potem kandidatje Justin Arhar, suplent na pripravljalnem razredu za srednje šole v Trstu; Ivan Bezjak, prov. učitelj v Hotederšici; Ivan Čepon, prov. učitelj v Rakitni; Rudolf Dostal, provizorični učitelj v Ljutomeru; Franc Drnovšek, provizor. učitelj v Artičah; Pavel Flere, prov. učitelj v Radovljici; Leopold Levstik, suplent na meščanski šoli v Krškem; Karel Mahkota, prov. učitelj v Velesovem; Vincenc Okorn, prov. učitelj v Rajhenburgu; Ivan Petrák, učit. suplent v Št. Jurju nad Tabrom; Avgust Tomič, pomožni učitelj v Ljubljani; Ivan Žnidaršič, suplent na meščanski šoli v Krškem. Skušnjo za ljudske šole z nemškim učnim jezikom so napravile: Erna Elsner, pomožna učitelj. v Ljubljani; Marija Košutnik, učiteljska suplentinja v Vojniku; Olga Kunaj, pomožna učiteljica v Ljubljani; Helena Petričič, pomožna učiteljica v Ljubljani; Ilona Rehfeld, pomožna učiteljica v Ljubljani (z odliko); Ana Vavpotič, pomožna učiteljica v Negovi; Marija Walland, pomožna učiteljica v Ljubljani.

Opomin visoki deželni zbornici kranjski. Tovariš penzionist nam piše: Bog zna, se li bo sedaj, ko je nada, da bodo kranjskemu učiteljstvu plače izboljšali, dobil kdo izmed p. n. gg. poslancev in se spominil tudi malega števila upokojenih učiteljev, ki so ves čas svojega življenja v pravem pomenu besede stradali in prestali toliko zla, zlasti za konkordatne šole, da nihče ne veruje, kdor ni sam izkusil. Privoščite nam vsaj zadnje dni življenja, da nam zasveti miljši solnce. Koliko imamo po krivdi zloglasnega Zavašnika provizoričnih službenih let, ki nam niso šteta v pokojninol!

Ljudsko čitalnico in knjižnico v Postojni je otvorila postojinska čitalnica dne 1. t. m. Otvoritve se je udeležilo veliko število tržanov. Čitalniški predsednik je v svojem nagovoru omenjal veliki pomen knjižnic za ljudsko izobrazbo in prosveto in povedal, da bo čitalnica vsem odprta, da bodo brezplačno na razpolago vsi slovenski časopisi, in da se bo knjižnica v kratkem uredila in popolnila tako, da si bo mogoče izposojevati iz knjižnice knjige tudi na dom. Gospod Ant. Ditrich je v daljšem govoru ljudstvo izpodbujal, da naj bi se pridno posluževalo koristi ljudske knjižnice. Zanimanje za to važno ljudsko napravo je jako veliko. Dokaz temu je veliko število bralcev, ki prihajajo vsak dan v bralno sobo. Naj bi tudi drugi kraji posnemali Postojno in s tem podpirali in razširjali ljudsko izobrazbo in prosveto. Kjer ima pri bralnih društvih in pri čitalnicah učiteljstvo kaj besede, naj deluje, da se takisto preosnujejo!

»**Akademija**«, izobraževalno društvo v Ljubljani, je imelo v preteklem poslovnem letu 65 predavanj. Predsednik je dr. Ravnihar. Občine, čitalnice, bralna društva — sploh vse korporacije, ki imajo tudi namen pospeševati izobrazbo ljudstva, naj prijavijo pri predsedstvu društva »Akademije«, ako žele, da jim »Akademija« preskrbi predavanj.

Poročil se je tovariš Ivan Bajželj, telovadni učitelj na mestni višji realki v Idriji, z gđc. Davorinko Lapajnetovo. Srčno čestitamo!

Srečen učitelj. Domači učitelj nekega diplomata na Dunaju je zadel v loteriji 32.000 K.

Iz tržaške okolice nam piše prijatelj, da so dobile šole od tržaškega ordinarijata ukaz, da mora učiteljstvo ob sobotah s šolsko mladino k maši. Za ta ukaz se baje nihče ne meni. Kaj bo iz tega?

Tečaji za zdravljenje jecljajočih šolskih otrok se bodo vršili po razpisu naučnega ministrstva z dne 17. oktobra 1905, št. 32.307, tudi letos na Dunaju. In sicer bodo štirje

taki tečaji. Vsak tečaj traja po 5 tednov. Začetek meseca februarja 1906. Udeležiti se jih morejo tudi ljudskošolski učitelji, da se nauče dotične metode.

Sokol v Idriji priredi v nedeljo 19. t. m. v veliki dvorani »Narodne čitalnice« veselico, pri kateri se vprizori Ogrinčeva veseloigra v 3 dejanjih: »V Ljubljano jo dajmo!« Po igri je ples. Vstopnina za osebo 40 h. Začetek ob polu 9. uri zvečer.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Radovljici, ki je bila dne 8. t. m., nam poročajo: Učiteljci M. Rasingerjevi se je dovolila močitev. Dovolilo se je kraj. šol. svetu v Radovljici, da sme dražbenim potom prodati staro šolsko poslopje in stari šolski vrt, vendar velja kupna pogodba šele po odobrenju c. kr. okr. šol. sveta. — Disciplinarno postopanje proti nekemu učitelju in neki učiteljici se zavrne. V zadevi discipliniranja delegatov IV. dež. učit. skupščine se sklene c. kr. dež. šol. svetu predlagati, da se na podlagi zaslišanja delegatov IV. deželne učit. skupščine opusti vsako nadaljno disciplinarno postopanje, ker je beda učiteljstva docela dokazana in ker je bilo postopanje delegatov nekak obupen klic za jako nujno pomoč*) Kraj. šol. svetu v Boh. Beli se dovoli uvesti na tamošnji šoli pouk v žen. roč. delih. Neki trirazredni šoli se odkloni prošnja, da bi se v tretjem razredu uvedel poldnevni pouk. Prošnji tukajšnjega okraj. učit. društva, da bi se dovolil vsem šolam v okraju in prosti dan za Prešernovo slavnost, se ugodí. — Prošnja učiteljice A. Okornove za upokojenje se priporočljivo odpošlje na višje mesto, ter se ji dovoli za čas, da se stvar reši, dopust; a za začasno suplentinjo se imenuje Ant. Kadunčeva. Priporoča se prošnja za peti razred ljudske šole v Radovljici. Družbi sv. Cirila in Metoda se dovoljuje otroški vrtec na Savi-Jesenicah v dveh oddelkih. Šola v Boh. Bistrici se razširi v trirazredno. Vzamejo se na znanje poročila o nadzorovanju enajstih šol ter rešijo mnogi proračuni za šol. potreščine za l. 1906.

Razširjenje vipavske šole. Na prošnjo občine vipavske in tamošnjega krajnega šolskega sveta je deželni šolski svet v sporazumu z deželnim odborom dovolil, da se ustanovi vzporednica k tretjemu razredu vipavske ljudske šole.

Razgled po šolskem svetu.

— **Ustanovitev meščanske šole v Ljubljani.** O ustanovitvi meščanske šole v Ljubljani je pri seji obč. sveta ljubljanskega dne 7. t. m. poročal občinski svetnik ravnatelj Šubic. Občinski svet je svoječasno sklenil, da se preosnuj II. mestna deška ljudska šola v petrazredno ljudsko in trirazredno meščansko šolo, ako prevzame dežela plačevanje učiteljev. Šolski odsek predlaga: 1. Mestna deška osemrazrednica se preosnuj v deško občno ljudsko in meščansko šolo pod skupnim vodstvom ravnatelja meščanske šole. 2. Ta preosnova se ima izvršiti tako, da se istočasno aktivirajo sedanji 6., 7. in 8. razred ljudske šole kot 1., 2. in 3. razred meščanske šole, sedanjih 5 ljudskošolskih razredov pa ostane še nadalje kot občna ljudska šola. 3. Skrb za stvarne potreščine meščanske šole prevzame občina ljubljanska. 4. Ustanovitve 6. razreda na vseh treh deških ljudskih šolah občinski svet ne more priporočati. 5. Glede učiteljskih plač na projektovani novi ljudski in meščanski šoli občinski svet ne stavi nikakih predlogov, ker je ustanovitev teh plač v tesni zvezi z regulacijo učiteljskih plač sploh in ker ima po zakonu deželni zbor določati plače na ljudskih in meščanskih šolah. 6. Občinski svet pritrdi priloženemu učnemu načrtu za nameravano meščansko šolo. — Občinski svetnik nadučitelj Dimnik je govoril o pomenu meščanskih šol ter navajal, koliko takih šol imajo druge dežele. Celo Dalmacija jih ima pet. Na Kranjskem pa bi ne imeli nobene, če bi ne bilo pokojnega Hočevarja, ki jo je ustanovil v Krškem. Dejal je, da bo razlika v plačah za učiteljstvo nove meščanske šole znašala na leto le kakih 5000 K. Končno je predlagal: »Vodstvo ljudske in meščanske šole bodi ločeno, oziroma se dovoli ravnatelju ljudske in meščanske šole suplent, da bi bil

*) Slava Litiji!

ravnatelj prost poučevanja.« — Občinski svetnik ravnatelj Senekovič je govoril proti ustanovitvi 6. razreda na deških ljudskih šolah, ker se oni dijaki — kakih 30 na leto — ki jim ne gre v I. srednji šoli, itak navadno vrnejo v 4. razred ljudske šole, da prihodnje leto zopet potrkajo na vrata gimnazije ali realke. — Občinski svet je sprejel predlog šolskega odseka in predlog tovariša Dimnika. — Mi z veseljem pozdravljamo ta sklep. Občinski svet ljubljanski pa naj gre sedaj korak naprej in naj na enak način preosnuje dekliško osemrazrednico pri Sv. Jakobu.

— **Meščanska šola v Postojni.** Dne 3. t. m. je v deželnem zboru kranjskem interpeliral dež. poslanec g. Fr. Arko s tovariši deželnega predsednika glede ustanovitve meščanske šole v Postojni. Odkar so sklenili to ustanovitev, teče že peto leto, a meščanske šole v Postojni ni še danes. Deželni zbor je že dne 13. julija 1901. leta dovolil tej šoli redno letno subvencijo s tem, da prevzame dežela plačevanje učiteljskega osebja ali pa da se izplačuje šoli denarna podpora do zneska, ki je potreben za pokritje potrebščine za učiteljsko osebje. Ker se je bati, da bi se otvoritev zopet iz kateregakoli »nepričakovanega« vzroka ne zavlekla, je vprašal interpelant deželnega predsednika kot predsednika c. kr. deželnega šolskega sveta, ako se hoče o zadevi informirati in dati zagotovilo, da se bo vse, kar je še treba za otvoritev meščanske šole v Postojni, v najkrajšem času definitivno rešilo, tako da bo mogoče najdalje s početkom drugega semestra razpisati dotična učna mesta in otvoriti prvi razred prav gotovo s pričetkom bodočega šolskega leta 1906/07.

— **V štajerskem deželnem zboru** je dne 7. t. m. utemeljeval poslanec dr. Schacherl svoj predlog, naj bi se pomaknilo še več šol iz nižjega plačilnega razreda v višji plačilni razred. Ker ni upanja, da bi odpravili III. plačilni razred, naj se od leta 1906. do 1910. dovoli vsako leto 30.000 K za pomaknitev šol iz III. v II. plačilni razred in 20.000 K za pomaknitev iz II. v I. plačilni razred. Potrebni kredit naj se postavi v deželni proračun že leta 1906. — Predlog se je izročil kombiniranemu finančnemu in naučnemu odseku.

— **V moravskem deželnem zboru** je dne 9. t. m. predložil poslanec Perek zakonski načrt, da smejo otroke sprejemati le v take šole, katerih učnega jezika so zmožni.

— **Italijanska gimnazija v Pulju.** Občinski svet v Pulju zahteva, naj istrski deželni zbor ustanovi tamkaj italijansko gimnazijo.

— **V češkem deželnem zboru** je dne 7. t. m. poslanec Schreiter utemeljeval svoj predlog, naj se izda nov zakon o disciplinarnem postopanju zoper učiteljstvo. Predlog je bil sprejet.

— **Schulvereinske podružnice v Ameriki.** V Novem Jorku so pred kratkim ustanovili Nemci krajevno skupino avstrijskega schulvereina. Tudi po drugih ameriških mestih nameravajo ustanoviti take podružnice.

Listnica uredništva.

I. L. Članek o meščanskem šolstvu smo prejeli in ga priobčimo prihodnjič. Hvala!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1857.

Kranjsko.

Na trirazredni ljudski šoli v Planini se razpisuje s tem eno učno mesto v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje je predlagati semkaj predpisanim potem do 4. decembra 1905.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu, dne 3. novembra 1905.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Ravnokar je
izšel

Ravnokar je
izšel

ROČNI ZAPISNIK

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Spodnje Štajerskem in Primorskem in z osebnim statusom kranjskega ljudsko-šolskega učitelstva

za šolsko leto 1905/06., XII. letnik

Sestavil L. Jelenc.

Cena: Za 75 učencev 1 K 40 v, za 100 učencev 1 K 50 v
za 125 učencev 1 K 60 v, za 150 učencev 1 K 70 v.

Ročni zapisnik je prevzela letos »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« od gosp. Štef. Primožiča v svojo last.

Naroča se obenem s šolskimi tiskovinami v tiskarni **Dragotina Hribarja** v Ljubljani ali pa **pri vodstvu Zaveze**.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu

ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča tvrdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in slovenskim staršem priporočamo:

„Zvonček“, II. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 60 h, elegantno vezan 6 K 40 h.

„Zvonček“, I. letnik, je pošel. Dobite samo še posamezne številke za skupno ceno 3 K.

Upravištvo „Zvončka“,
v Ljubljani, Rimska cesta 7.